

DERMOT HODSON: GOVERNING THE EURO AREA IN GOOD TIMES AND BAD

Oxford University Press, Great Clarendon Street,
Oxford, 2011.
ISBN (9780199572502)

Dermot Hodson¹ u knjizi *Governing the Euro Area In Good Times and Bad* uokviruje period dominacije komunitarne metode terminom *new old governance*, dok je novi decentralizirani i deliberativni pristup označen kao *new governance*. Cilj je knjige analizirati implikacije koje će navedena promjena pristupa imati na funkcioniranje i održavanje Europske ekonomske i monetarne unije. Hodson se osvrće na tri pitanja, pa je i knjiga tematski podijeljena na tri dijela. Prva se tema odnosi na održivost eura bez centralizirane ekonomske politike, druga istražuje decentralizirani i deliberativni pristup javnim politikama, dok treća opisuje EU u međunarodnom okruženju. U kontekstu ove knjige, javne politike EU obuhvaćaju primarno monetarnu, ekonomsku i fiskalnu politiku država članica koje su uvele euro kao službenu nacionalnu valutu (eurozona).

Odgovor na prvo pitanje Hodson promatra kao dio analize stava Europske središnje banke (ECB) kao pokretača monetarne, a posljedično i ekonomske, politike prema komunitarnoj metodi. Stav je ECB-a podijeljen. S jedne strane, ECB podržava principe komunitarne metode vezane uz politike kao što su nadzor financija, koordinacija fiskalne politike i strukturne reforme. S druge strane, ECB ima veoma negativan stav prema komunitarnom modelu i to specifično vezano uz zakone o financijskim prijevarama, koordinaciju makroekonomske politike i reforme osnivačkih ugovora EU.

.....
¹ Dermot Hodson profesor je političke ekonomije na Birkbeck koledžu na Sveučilištu London. Njegovi akademski interesi obuhvaćaju makroekonomiju, upravljanje, javne politike te političku ekonomiju Europske unije. Objavio je niz publikacija s tematikom iz navedenih područja. U suradnji s Johnom Petersonom objavio je knjigu *Institutions of the European Union* u četvrtom izdanju.

Uz to, u slučajevima kada je ugrožen glavni cilj te institucije – održavanje stabilnosti cijena – komunitarna metoda nije joj prihvatljiva.

New governance decentraliziranim i deliberativnim pristupom kreiranju i provođenju javnih politika sa sobom osniva i nove institucije i instrumente javnih politika, naročito u kontekstu ekonomske politike. Analizom nove institucije (Eurogrupa) i novog instrumenta ekonomske politike (Pakt za stabilnost i rast – SGP) Hodson se osvrće na drugo pitanje. Eurogrupa nastala je kao neformalni forum ministara financija država članica eurozone.

Svrha osnivanja tog tijela bilo je omogućavanje praćenja makroekonomskih i proračunskih zbivanja. Međutim, Eurogrupa je s vremenom zapala u proces formalizacije. Najvažnija promjena bila je osnivanje pozicije predsjednika s fiksnim (i dužim) mandatom, umjesto dotadašnjeg sustava rotirajućeg predsjedništva. Nadalje, Eurogrupa dobila je pravni status nakon ratifikacije Lisabonskog ugovora. Iako bi procesom formalizacije ta institucija trebala jačati, Hodson se priklanja tvrdnjama koje pokazuju da je taj proces politizirao te posljedično narušio efektivnost Eurogrupe. Rezultat je toga pogoršanje odnosa između Eurogrupe i ECB-a te Vijeća Europe.

Kao što je već navedeno, uz nove institucije dolaze i novi instrumenti za implementaciju javnih politika. U kontekstu *new governancea* Hodson izdvaja Pakt za stabilnost i rast (SPG) kao najrelevantniji. SPG obuhvaća set pravila i kriterija o zaduživanju javnog sektora država članica. Glavno pitanje na koje Hodson pokušava odgovoriti jest zašto neke članice Europske unije uspijevaju poštivati zadana pravila i kriterije lakše nego ostale. Odgovor traži kroz takozvani *political institutionalism* koji je razvio politolog Uwe Puetter i testirao empirijskom studijom. Glavni je princip navedenog koncepta podjela država članica Europske unije na *delegation* i *contract* države. Prve su one države koje na vlasti imaju jednostranačku vladu, dok potonjima vlada koalicija koja, pretpostavlja se, interno ideološki nije homogena. U kontekstu vođenja proračunske politike u eurozoni *delegation* države oslanjaju se na „jakog“ ministra financija, a unaprijed određena (ekonomska-numerička) pravila po kojima se vodi ekonomska politika obilježja su *contract* država. Generalno se može zaključiti da su se u *delegation* državama teže poštivala načela i kriteriji SGP-a te da se neke od tih država okreću primjenjivanju fiskalno-ekonomskih pravila kao što to rade *contract* države.

Kako bi opisao implikacije napuštanja komunitarnog modela u EU, Hodson debatira i o poziciji EU u međunarodnim odnosima, prvenstveno s forumom G20

i Međunarodnim monetarnim fondom (MMF), što je treća tema knjige. Što se tiče odnosa s G20, prema Hodsonovoj procjeni, EU je dobila više nego prolaznu ocjenu, naročito u pregovaranju o rješenjima svjetske financijske krize 2007/2008. U odnosu s MMF-om EU se kolektivno pozicionirala te pomogla u odobrenju financijske pomoći Mađarskoj, Latviji i Rumunjskoj u jeku globalne financijske krize. Hodson zaključuje kako su vanjski odnosi EU obilježeni paradoksom.

„Kada se države članice slažu oko međunarodnih ekonomskih prioriteta, nema potrebe za osnivanjem ujedinjenog sustava vanjskog predstavljanja EU, ali kada se države članice fundamentalno razilaze po pitanju toga što činiti na svjetskoj sceni, mala je mogućnost da bi ujedinjeni sustav vanjskog predstavljanja EU pomogao u rješavanju nesuglasica“ (Hodson, 2011: 97).

Što se tiče globalne scene, Hodson izražava zabrinutost činjenicom da je EU fokusirana na sklapanje makroekonomskih partnerstava s ekonomijama u razvoju (npr. Brazil, Južnoafrička Republika, Kina itd.), dok je, s druge strane, bila neuspješna u dijalogu sa Sjedinjenim Američkim Državama koje su strateški najvažnija ekonomija za eurozonu.

Hodson rezimira i govori da države članice ne pokazuju interes da se implementacija javnih politika te modela odlučivanja u EU ponovno oslanja na komunitarnu metodu, što govori da one žele zadržati ulogu glavnog aktera u političkom sustavu EU. Zaključno, Hodson nudi zanimljivu političko-ekonomsku perspektivu o funkcioniranju i održavanju ekonomske i monetarne unije što posebice postaje relevantno u razdobljima nestabilnog kapitalizma. Europska unija kompleksan je politički sustav koji se iznova susreće s izazovima upravljanja na različitim nivoima. Zbog toga je propitivanje metoda i modela odlučivanja u njoj od iznimne važnosti za održivu ekonomsku i političku integraciju. Naposljetku, upravljanje Europskom unijom samo po sebi predstavlja veliki, nadajmo se savladivi, izazov.

Knjiga predstavlja novi decentralizirani i deliberativni pristup javnim politikama EU, te raspravlja o njegovim implikacijama na postojeće i nove institucije i instrumente. Ova političko-ekonomska analiza Europske ekonomske i monetarne unije daje solidan teoretski uvod o načinu funkcioniranja iste te empirijskim dodatkom pokušava odgovoriti na temeljna pitanja upravljanja EU. Čitatelj koji se uhvati ukoštac s ovom knjigom dobit će temeljan uvid u koncepte upravljanja EU i eurozonom, u uloge starih i novih institucija EU te proces stvaranja javnih politika EU. Smatram da je knjiga jedno od fundamentalnih djela u području upravljanja EU u posljednjih desetak godina.

Hrvatski istraživači i kreatori javnih politika koji se prvenstveno bave EU i eurozonom ovu bi knjigu mogli staviti na svoj popis literature kao kontekstualnu okosnicu onoga što bi monetarna unija mogla donijeti Hrvatskoj. Osim toga, mogla bi im poslužiti kao dobar primjer kako cijelom procesu pristupiti s nacionalne razine.

Igor Tkalec *

.....
* Student prve godine doktorskog studija političke ekonomije na Institutu za političku znanost Sveučilišta u Luksemburgu. Kontakt: igor.tkalec@uni.lu